CODART
Jaarverslag

2022

International network CODART for curators of Dutch and Flemish art

Stichting CODART
Koninginnegracht 15
2514 AB Den Haag

www.codart.nl

Inhoudsopgave

Bestuursverslag		3
	Missie en visie	
	Resultaten en producten 2022	
	Financiële positie	
	Samenstelling bestuur, personeel en commissies	
Jaarrekening		17
	Balans per 31 december 2022	
	Staat van baten en lasten	
	Toelichting op de balans	
	Toelichting op de staat van baten en lasten	
	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	
Prestatieoverzicht 2022		25
Dank aan de begunstigers		28

BESTUURSVERSLAG 2022

Meer dan ooit wordt CODART gedragen door haar leden, musea en vrienden. De cijfers laten een groei zien op alle vlakken, zowel de uitzonderlijke toename van financiële bijdragen van leden en musea, als de bezoekcijfers van de website, volgers via social media en de inschrijvingen voor activiteiten. Dat is fantastisch nieuws waaruit blijkt dat de activiteiten van CODART, het internationale netwerk voor museumconservatoren Nederlandse en Vlaamse kunst voor 1800, worden gewaardeerd. Gelukkig konden de deuren van musea in het voorjaar van 2022 langzaamaan weer open, na twee jaren gedomineerd door de pandemie. Voor CODART betekende dit dat de leden elkaar eindelijk weer in het echt konden ontmoeten en dat deden ze dan ook volop. We organiseerden een congres in samenwerking met het Mauritshuis en Museum Gouda, diverse *focus* bijeenkomsten, zowel online als fysiek, en een gezamenlijk symposium met HNA, de Historians of Netherlandish Art, in het Rijksmuseum in Amsterdam. De website, het belangrijkste product en het hart van CODART, werd voortdurend bijgehouden en verbeterd. We publiceerden nieuwe video's over de werken uit de CODART Canon en voegden meer collectiebeschrijvingen toe aan de museumpagina's op de CODART website.

Achter de schermen werkten we in 2022 hard aan de voorbereidingen voor het jubileumjaar. In 2023 vieren we het 25-jarig bestaan van CODART. Een bijzondere mijlpaal en iets om naar uit te kijken!

Missie CODART is het wereldwijde netwerk van museumconservatoren van Nederlandse en Vlaamse kunst. CODART ondersteunt de conservatoren in hun werk om de Nederlandse en Vlaamse kunst zichtbaarder en toegankelijker maken voor een internationaal publiek en de kennis erover bij een breder publiek te vergroten. Om hen zo goed mogelijk voor hun vak te equiperen, verbindt en informeert CODART de conservatoren via www.codart.nl, brengt ze samen tijdens congressen, focusbijeenkomsten en studiereizen, en geeft ze een podium via online publicaties.

Visie Met deze activiteiten vormt CODART een interactief platform voor uitwisseling van expertise, kunstwerken, tentoonstellingen en personen. Dankzij CODART komen tentoonstellingen en onderzoeksprojecten tot stand die uiteindelijk een wereldwijd publiek trekken. Het interactieve platform vormt een solide basis voor de ontwikkeling van meer verbinding met de wereld buiten het netwerk. Te allen tijde in dienst van de missie.

Het hiernavolgende verslag beschrijft hoe we in 2022 aan deze missie vorm hebben gegeven. Het bestuur van CODART wil op deze plek iedereen hartelijk danken die aan het realiseren hiervan een bijdrage heeft geleverd. Dit was enkel mogelijk dankzij de inspanningen en de flexibiliteit van het bureau, de inzet van de leden van het bestuur, de diverse commissies, en bovenal en meest voornaam: de leden van CODART. Want zonder leden, geen CODART.

Resultaten en producten

ALGEMEEN

CODART richt zich specifiek op museumconservatoren Nederlandse en Vlaamse kunst van voor 1800. Eind 2022 telt het netwerk 511 leden en 73 geassocieerde leden uit 40 landen. De focus op deze groep museumprofessionals en dit specifieke vakgebied maakt van CODART een sterke en effectieve organisatie. Lidmaatschap van CODART is aan bepaalde vast omschreven voorwaarden verbonden, deze zijn in het verleden opgesteld door het bestuur en de programmacommissie van CODART en voor iedereen te vinden op de CODART website. Doorlopend wordt het lidmaatschap van de individuele leden en geassocieerde leden beoordeeld om de kwaliteit van het netwerk te waarborgen.
CODART is een uniek netwerk. Er bestaat geen ander platform waar conservatoren elkaar - persoonlijk en virtueel - kunnen ontmoeten. CODART draagt zo bij aan de internationale uitwisseling van expertise, kunstwerken, tentoonstellingen en mensen, in grote en kleine musea, in West-Europa en Noord-Amerika, maar ook in Oost-Europa en Latijns-Amerika en tussen al deze landen onderling. De website is uitzonderlijk en biedt een schat aan gegevens die nergens anders op één plek bij elkaar te vinden zijn. De organisatie geeft op concrete en continue wijze vorm aan de promotie van Nederlandse en Vlaamse kunst in den vreemde. Nederland en Vlaanderen zijn mede dankzij CODART en de leden van het netwerk internationaal zichtbaar.

WEBSITE

De website is het belangrijkste product van CODART. Het is de plek waar alle informatie samenkomt, waar de leden elkaar vinden. Tegelijk is het een unieke bron van informatie voor conservatoren en andere geïnteresseerden in Nederlandse en Vlaamse kunst over de hele wereld. Ook in 2022 bediende CODART met de website een breed internationaal publiek van liefhebbers van kunst uit de Nederlanden. De website biedt ruimte voor de inhoudelijke achtergrond van onze activiteiten en geeft de algemene bezoeker op een aantrekkelijke wijze toegang tot Nederlandse en Vlaamse kunst wereldwijd via bijvoorbeeld nieuwsberichten (147 in 2022) en de tentoonstellingsagenda. De ledenpagina's worden voortdurend bijgehouden. Nergens anders vinden bezoekers een meer up-to-date overzicht van wie waar werkt en hoe men de conservator kan bereiken. Het gemiddelde aantal bezoeken aan de website ligt in 2022 op 797 per dag, waarmee de stijgende lijn zoals die is ingezet in 2021 wordt voortgezet.

	2018	2019	2020	2021	**2022**
Gemiddeld aantal bezoeken website per dag	630	729	707	731	**797**

Het verzamelen van **collectiebeschrijvingen** voor de museumpagina's, waarmee we in 2019 gestart zijn, is een langlopend project waarbij het streven is om uiteindelijk alle museumpagina's op de CODART website te voorzien van een beschrijving van de collectie Nederlandse en Vlaamse oude kunst. In 2022 voegden we twintig beschrijvingen toe van collecties in Italiaanse musea en van de National Trust (Verenigd Koninkrijk). Meer dan 200 collecties van de in totaal circa 700 instellingen op de CODART website zijn nu voorzien van een beschrijving. In 2023 worden daaraan de beschrijvingen van Belgische en Nederlandse musea toegevoegd, als onderdeel van het jubileumproject.

Via de **sociale media** Twitter, LinkedIn en Facebook werd een groter publiek bereikt. In 2019 werd aan dit rijtje Instagram toegevoegd. Via Facebook, Twitter en LinkedIn worden nieuwsberichten gedeeld en overige berichten die gerelateerd zijn aan het netwerk, maar die beter passen op sociale media dan op de website. Via Instagram worden voornamelijk foto's en berichten over publicaties en activiteiten van CODART gedeeld.

Sociale media *aantal volgers*	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Facebook	3.181	3.336	3.497	3.770	4.319
Twitter	3.128	3.238	3.410	3.531	3.653
LinkedIn	1.692	2.286	2.524	2.890	3.353
Instagram	-	482	1.003	1.552	1.898

Met het publicatieplatform **CODART*features*** bereiken we een groter publiek dan alleen onze leden (3.246 abonnees en 17.420 lezers in 2022). Elke maand verschijnt een nieuw artikel waarin we ingaan op een actueel onderwerp dat leeft onder conservatoren, of we belichten een collectie Nederlandse en Vlaamse kunst. De CODART*features* wordt inhoudelijk ondersteund door een internationale redactie bestaande uit vijf CODART-leden.

In de rubriek **Curator in the Spotlight** verschijnt elk kwartaal een nieuwe bijdrage van een CODART-lid, waarin geschreven wordt over zijn of haar achtergrond en carrière. In 2022 werd deze rubriek gelezen door 5.940 unieke bezoekers. Daarmee is het een goed bezocht onderdeel van de CODART website.

"Your website continues to be not only a superlative resource, but a thing of beauty in itself. Thank you."

CONGRES

Na twee jaar van vooral virtuele ontmoetingen, kon CODART in 2022 voor het eerst sinds de start van de coronapandemie weer een fysiek congres organiseren voor haar leden. In samenwerking met het Mauritshuis in Den Haag en Museum Gouda organiseerden we van 29 tot en met 31 mei drie dagen vol lezingen, excursies en netwerkgelegenheden.
Het congres opende op zondagmiddag 29 mei in het recent heropende, gerenoveerde Paleis Het Loo in Apeldoorn en droeg als thema 'Art *in Situ*: What It Means to See Art in Its Original Setting'. Op maandag kwamen de leden bij elkaar in het Mauritshuis waar het congresthema werd behandeld door acht sprekers uit vijf landen, en waar de tentoonstelling 'In volle bloei' werd bezocht. Excursies werden georganiseerd naar het restauratieatelier van het Mauritshuis, Kasteel Duivenvoorde, de Galerij Prins Willem V, en - heel bijzonder - de Oranjezaal in Huis ten Bosch. Op dinsdag bezochten de deelnemers de Sint-Janskerk in Gouda en de tentoonstelling 'Beleef het wonder van Gouda', die zowel in de kerk als in het museum plaatsvond. 's Middags bezochten de leden het CCNL (Collectiecentrum Nederland), Museum de Lakenhal in Leiden, het Depot Boijmans van Beuningen in Rotterdam, het Kunstmuseum in Den Haag, de Nieuwe en Oude kerk in Delft en het Koninklijk Paleis in Amsterdam. Op woensdag werd een optioneel programma georganiseerd naar drie kastelen en landhuizen in Gelderland.

Er namen 104 CODART-leden deel aan het congres. Na de bijeenkomst werden de video's van de lezingen nog eens 229 keer bekeken.

"Thank you again for your leadership and creativity regarding CODART 23. It was a fantastic conference, and I know that such success requires years of planning, conversation and negotiation. Thank you for all that you do for this group of crazy curators."

CODART*focus* MEETINGS

CODART*focus* Van de Velde

Kort na het opheffen van de lockdown in Nederland werd op 7 maart een CODART*focus* bijeenkomst georganiseerd in samenwerking met het Scheepvaartmuseum in Amsterdam over de tentoonstelling 'Van de Velde & Zoon'. Helaas bleef het aantal registraties achter bij de verwachtingen, waarna besloten moest worden de bijeenkomst te annuleren. Er werd een korte vragenlijst rondgestuurd naar de CODART leden om te onderzoeken waardoor dit lage aantal werd veroorzaakt. Met name redenen als 'te druk/geen tijd' of 'nog niet toe aan groepsbijeenkomsten' werden genoemd.

Online CODART*focus*: A Virtual Visit to the CNA in Boston

Op 22 maart vond de online CODART*focus* i.s.m. het Center for Netherlandish Art (CNA) in Boston plaats. Er namen 75 mensen deel aan de bijeenkomst via Zoom. Christopher Atkins, (directeur), Antien Knaap (assistent-conservator Europese schilderkunst), Courtney Harris (assistent-conservator Europese toegepaste kunst en sculptuur) en Ben Weiss (conservator visuele cultuur) vertelden in drie vooraf opgenomen en door CODART gemonteerde video's over de totstandkoming, indeling en het functioneren van het nieuwe centrum en de gerenoveerde museumzalen. De sessie werd gemodereerd door Suzanne van de Meerendonk (conservator, Agnes Etherington Art Centre, Kingston, Canada). Afsluitend was er tijd voor vragen en discussie met alle panelleden en Frederick Ilchman (hoofd Europese kunst). Een videoregistratie van de CODART*focus* werd na de bijeenkomst op de CODART website geplaatst.

"I really appreciate the programs and support that CODART offers - I've learned a lot, and have picked up lots of ideas. You've all done a stellar job, especially through the offerings during the pandemic."

CODART*focus* Leuven

Op 9 november vond de CODART*focus* bijeenkomst plaats over de tentoonstelling 'Albast' in Museum M in Leuven. De dag sloot aan op een symposium van ARDS, het platform voor middeleeuwse sculptuur. Enkele leden van deze organisatie namen ook deel aan de CODART*focus*. Het programma, bestaande uit drie lezingen en twee rondgangen op zaal, bood voldoende ruimte om de tentoonstelling goed te bekijken en met elkaar te bespreken. Van de 42 inschrijvingen namen uiteindelijk 36 personen deel aan de bijeenkomst. Enkele afmeldingen werden veroorzaakt door een staking in het openbaar vervoer en door ziekte.

"Heel tevreden met de aandacht voor beeldhouwkunst bij CODART."

Online CODART*focus:* The Tudors

Op donderdag 1 december organiseerde CODART samen met het Metropolitan Museum of Art in New York een digitale focus bijeenkomst in het kader van de tentoonstelling 'The Tudors: Art and Majesty in Renaissance England'. Adam Eaker en Elizabeth Cleland, de conservatoren van de tentoonstelling, gaven een uitgebreide presentatie over de totstandkoming van het project. Door middel van een video werden de zalen getoond. Er

schreven zich 72 deelnemers in voor de digitale meeting via Zoom, waarvan er uiteindelijk 62 participeerden aan de bijeenkomst.

"Exceeded expectations. A model of how these things should be done. Hulde!"

CODART CANON PROJECT

In 2019 werd de CODART Canon, een overzicht van honderd meesterwerken Nederlandse en Vlaamse kunst in musea wereldwijd, opgesteld. In 2021 volgden een uitbreiding van de website (canon.codart.nl) en de publicatie van het boek over de Canon, uitgegeven door Lannoo. Sinds de online lancering wordt met regelmaat een video over een Canon werk toegevoegd aan de website. De video's worden door CODART in eigen beheer geproduceerd. Via Instagram wordt regelmatig aandacht besteed aan de Canon en de Canon video's.

Zeker in tijden van minder contact bood het Canon project een mogelijkheid tot verbinding. We zijn alle leden van CODART die aan dit project hebben meegewerkt zeer erkentelijk voor hun bijdrage. Niet alleen bieden het boek, de uitgebreide website en de video's een overzicht van kunstwerken, ook laten zij het CODART netwerk, de mensen die voor al die collecties zorg dragen, zien.

Verkoop Canon publicatie *totaal tot eind 2022*	Nederlands	Engels	totaal
via Lannoo/handel	1.375	398	1.778
via CODART	86	48	129
totaal	1.461	446	**1.907**

Canon video's gepubliceerd in 2022	**Kijkers**	**Beschikbaar sinds**
Enclosed Garden – Hannah Iterbeke	779	9 februari 2022
Anthony van Dyck's Iconographie – Joris Van Grieken	480	20 juli 2022
The Last Supper by Dieric Bouts – Peter Carpreau	904	11 augustus 2022

Volledig overzicht video's inclusief 2021 te zien in prestatieoverzicht

JUBILEUMPROJECT

In 2022 werd gewerkt aan de voorbereidingen van het jubileumjaar dat in 2023 plaats zal vinden. Op 18 juni 2023 is het 25 jaar geleden dat CODART werd opgericht. Er is een projectplan opgesteld en communicatieadvies ingewonnen. Dit advies is niet enkel bruikbaar voor het jubileumjaar, maar ook nuttig voor CODART als organisatie op de lange termijn. De verschillende onderdelen van het jubileumproject werden besproken in alle commissies en in zowel het bestuur van CODART, als het bestuur van de Friends of CODART Foundation. Als overkoepelend thema voor het jubileumjaar wordt gekozen voor: 'De conservator van de toekomst'.

BIJEENKOMST i.s.m. HNA

Op zaterdag 4 juni organiseerde CODART in samenwerking met de Amerikaanse organisatie Historians of Netherlandish Art een gezamenlijke bijeenkomst in het auditorium van het Rijksmuseum in Amsterdam. Het thema van deze bijeenkomst luidde: ‘Re-visioning Permanent Collection Installations of Netherlandish Art: Dialogues between Academia, Museum and Society’. Aan de bijeenkomst namen leden van CODART en HNA deel. De receptie en technische assistentie werden deels financieel ondersteund door de Friends of CODART Foundation.

Overig belangrijk te vermelden:

PILOT MENTORPROGRAMMA

CODART zet zich in voor talentontwikkeling en kennisuitwisseling tussen jong en oud en werkt zo aan de toekomstbestendiging van het vak van de conservator. Activiteiten zoals het jaarcongres en de CODART*focus* bijeenkomsten bieden hiervoor al mogelijkheden, maar het blijkt (onder meer uit de evaluaties van de activiteiten) dat de drempel tussen jong en oud, ervaren en minder ervaren op dergelijke momenten toch te hoog ligt om (vakinhoudelijke) vragen te stellen aan medeconservatoren. Onder andere om die reden wil CODART een mentorprogramma opzetten waarbij startende conservatoren worden gekoppeld aan een ervaren vakgenoot. We blijven daarmee dicht bij een van de redenen waarom CODART ooit is opgericht: bevorderen van samenwerking tussen conservatoren. In het najaar van 2022 is een pilot begonnen van het mentorprogramma dat CODART in 2023 wil uitvoeren. Met drie koppels die door de programmacommissie en het CODART team zijn samengesteld wordt gedurende een periode van circa vier maanden samengewerkt en verschillende mogelijkheden uitgeprobeerd waardoor het programma verder vorm krijgt. Tijdens het congres in Antwerpen in maart 2023 zal de officiële start van het programma worden aangekondigd.

OEKRAÏNE

Op 24 februari werden we opgeschrikt door de inval van de Russische federatie in Oekraïne. We leven mee met onze leden en besteedden op verschillende manieren aandacht aan deze ontstellende situatie. We steunen onze leden in Oekraïne waar mogelijk en laten tegelijk de banden met onze Russische leden niet los. Op 11 maart publiceerden we hiertoe een statement op de CODART website.

Financiële positie

EXPLOITATIERESULTAAT

Het jaar 2022 kende CODART een positief financieel resultaat ad €82.000,-. Dit resultaat hangt voornamelijk samen met een groeiend aantal Individual- en Institutional Members en een qua tijdsspanne langer dan voorziene openstaande vacature. Het bestuur heeft besloten om het resultaat ultimo 2022 toe te voegen aan de Bestemmingsreserve Website (met €15.000 – totaal €41.000), die in 2026 wordt vernieuwd, en de Bestemmingsreserve Jubileum 2023 (met €46.000 – totaal €63.000). Deze Jubileum-reserve zal ultimo 2023 worden opgeheven. Overigens zijn bij afronding van dit verslag nog een aantal fonds-aanvragen ten behoeve van het Jubileum hangende, met uiteraard – bij toekenning – consequenties voor het uiteindelijke resultaat van deze reserve over 2023.
Naast deze twee bestemmingsreserves wordt per ultimo 2022 een wenselijke Continuïteitreserve ingericht, met een beoogd continuüm van zes maanden vaste lasten. Dit bedrag wordt over de jaren heen opgebouwd; hiervoor is met aanvang een bedrag van €10.000 opgenomen. De Algemene Reserves tot slot bestaan ultimo 2021 uit een bedrag van €20.000, waaraan eind 2022 een bedrag van €12.000 is toegevoegd met een totaal van €32.000. Het totale vermogen van CODART bedraagt eind 2022 €146.710, en eind 2021 bedroeg dit € 63.868.

CODART heeft hiermee het jaar in balans afgesloten en ziet uitgaand van deze gezonde basis de financiële toekomst met vertrouwen tegemoet.

HOE WORDT CODART GEFINANCIERD?

Nederland
Reeds sinds 2001 ontvangt CODART een substantiële Nederlandse overheidssubsidie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). De geoormerkte subsidie van CODART wordt per 1 januari 2022 door het Ministerie van OCW betaald via de subsidiestructuur van het Rijksmuseum in Amsterdam. Op 8 november 2021 is daartoe een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen CODART en het Rijksmuseum. CODART is in december 2021 verhuisd naar de Koninginnegracht 15 in Den Haag waar het binnen het zogeheten Foundation House over zelfstandige huisvesting beschikt.

Vlaanderen
Eind 2020 werd een subsidie toegekend door de Vlaamse Overheid ter ondersteuning van de structurele werking van CODART voor het jaar 2021. Een bijzonder hoogtepunt in de samenwerking met de Vlaamse Overheid waardoor de onmiskenbare betrokkenheid van Vlaanderen bij CODART nu ook financieel is bevestigd. De subsidie werd in 2021 tevens toegekend voor het jaar 2022 en nogmaals in 2022 voor het jaar 2023. Het is een belangrijke en betekenisvolle bijdrage waarmee CODART haar werkzaamheden beter kan uitvoeren en kan uitbreiden. Geregeld vindt overleg plaats met de Vlaamse Overheid en de Afgevaardigde van de Vlaamse Overheid in Den Haag.

Individuele ledenbijdragen: Members en Associate Members
Alleen conservatoren van Nederlandse en Vlaamse oude kunst (voor 1800) werkzaam in een museum met een significante collectie kunstobjecten (schilderijen, prenten, tekeningen, sculptuur en/of toegepaste kunst) kunnen lid worden van CODART. Zij betalen een ledenbijdrage van 75 euro per jaar. Alleen wanneer een lid contributie betaalt kan het deelnemen aan activiteiten van CODART. Associate Members zijn leden van CODART die

geen conservator van een museale collectie zijn, maar die door hun werkzaamheden wel nauw betrokken zijn bij het veld en daardoor in aanmerking kunnen komen voor lidmaatschap. Alle voorwaarden staan omschreven op de website van CODART. De directeur van CODART en de programmacommissie zien toe op het toelatingsproces. In 2022 ontvingen we meer individuele ledenbijdragen dan ooit. Leden die werken voor een Institutional member zijn niet verplicht de ledenbijdrage te voldoen.

Extra bijdragen van musea: Institutional Members
Institutional Members zijn musea die CODART aanvullend steunen in de vorm van een extra financiële bijdrage, in de meeste gevallen € 1000 per jaar. Ook in 2022 groeide het aantal Institutional Members. Maar liefst twaalf musea werden aan de lijst toegevoegd. Extra bijzonder in deze onzekere tijden. Niet alleen zijn de financiële bijdragen van levensbelang voor CODART, ook laten zij zien dat CODART gewaardeerd wordt en een vaste plaats heeft in het kunsthistorische en museale veld. In totaal staat het aantal Institutional Members eind 2022 op 49 musea die CODART steunen met een extra bijdrage. Ter vergelijking, in 2016 waren dit er elf.

Friends of CODART Foundation
In het kader van het cultureel ondernemerschap heeft CODART de laatste jaren met succes eigen inkomsten geworven via de Friends of CODART Foundation. Deze steunstichting is daardoor een onmisbare pijler geworden onder het fundament van CODART. Onder andere dankzij de inzet van het bestuur van de Friends wordt CODART gesteund door een aanzienlijke, stabiele en immer groeiende groep begunstigers. Zij dragen voor een belangrijk deel bij aan de algemene werking van CODART en zorgen voor een groter budget waarop een beroep kan worden gedaan voor speciale activiteiten. Ook de stevige internationale uitstraling van en *goodwill* voor CODART - met Friends in onder meer Nederland, België, Duitsland, Frankrijk, Spanje, de VS en het VK - is mede aan de Friends te danken. De Friends droegen de afgelopen jaren substantieel bij aan het CODART Canon project. Dankzij het Friends of CODART Grant program kunnen de leden, die daar financieel niet toe in staat zijn, deelnemen aan het jaarcongres van CODART. In 2022 is hiervan door acht leden uit vijf landen gebruik gemaakt. Zij werden zo in staat gesteld deel te nemen aan het congres in Den Haag en Gouda. De werkzaamheden (administratie, organisatie activiteiten) worden voornamelijk uitgevoerd door de directeur en een medewerker van CODART. Daarvoor betaalt de Friends of CODART Foundation jaarlijks een bijdrage aan de organisatiekosten (25% van de ontvangsten). De Friends of CODART Foundation staat bij de belastingdienst geregistreerd als culturele ANBI (algemeen nut beogende instelling) en is op die manier vrijgesteld van belastingen. De Friends telt eind 2022 34 Donors, 33 Patrons, 16 Patrons for Life en 8 Business Sponsors. Voor de Friends of CODART Foundation wordt separaat een jaarverslag opgesteld.

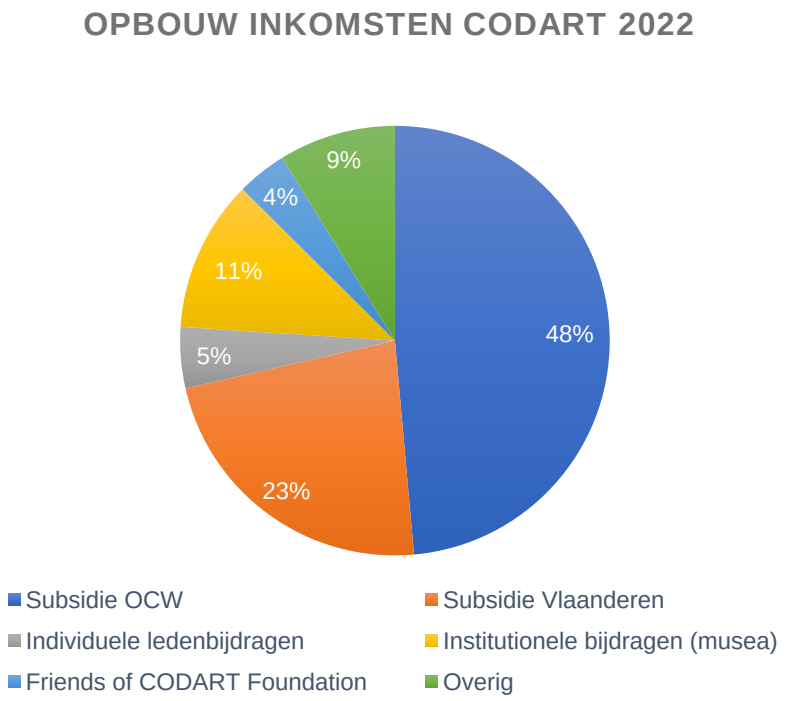

Dekking activiteiten CODART

De kosten voor activiteiten van CODART zoals het congres en de focus bijeenkomsten worden, afgezien van personeelslasten, gedekt door deelnemersbijdragen en externe sponsoring of ondersteuning vanuit de Friends of CODART Foundation. Voor iedere activiteit wordt een aparte begroting opgesteld.

De codes

Governance Code Cultuur
Het bestuur van CODART kent de *Governance Code Cultuur* (2019) en streeft de acht principes hiervan na:

1. De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.
2. De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan ('pas toe én leg uit'). Het bestuur-model, waarvoor bij de oprichting van CODART is gekozen, wordt tussentijds geëvalueerd. Er is momenteel geen aanleiding om dit model te herzien.
3. Bestuursleden zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling, vermijden ongewenste belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen.
4. Bestuursleden zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. Het bestuur vergadert minstens drie keer per jaar, daarnaast vinden indien nodig extra overleggen plaats. Het bestuur ziet toe op het naleven van de regels voor jaarverslag, jaarrekening en andere financiële rapportages.
5. Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie. Er vindt jaarlijks een functioneringsgesprek plaats met de directeur. Verslagen hiervan bevinden zich bij de bestuursvoorzitter;
6. Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie. Rechtspositie en bezoldiging van de organisatie is geregeld via de Museum CAO.
7. Het bestuur is verantwoordelijk voor het eigen functioneren. In een reglement legt het bestuur de onderlinge taakverdeling en werkwijze vast. De voorzitter bewaakt het goed functioneren van het bestuur, collectief en individueel. De voorzitter is eerstverantwoordelijke voor de evaluatie van het bestuur. De organisatie zorgt voor een goede ondersteuning van de voorzitter. De leden van het bestuur ontvangen – behalve incidenteel reiskostenvergoeding - geen vergoeding.
8. Het bestuur is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. Het is evenwichtig qua opbouw in leeftijd en geslacht. Het bestuur is Nederlands-Vlaams van samenstelling. In het bestuursprofiel zijn verschillende kwaliteiten en hoedanigheden vastgelegd die in het bestuur vertegenwoordigd moeten zijn. De maximale zittingstermijn is tweemaal vier jaar.

Het bestuur conformeert zich aan de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Verdere informatie over de bezoldiging van de directeur is opgenomen in de jaarrekening.

Code Diversiteit & Inclusie
CODART streeft ernaar inclusiviteit en diversiteit binnen de organisatie te bevorderen. Bij vacatures gaat bij gelijke geschiktheid de voorkeur uit naar de kandidaat die de diversiteit binnen het team versterkt. In 2021 werd de Advisory Panel on Inclusion geïnstalleerd.

Advisory Panel on Inclusion
De Advisory Panel on Inclusion is in het leven geroepen om zich te buigen over de vraag wat het onderwerp diversiteit en inclusiviteit betekent voor het veld van Nederlandse en Vlaamse oude kunst in musea, voor de activiteiten van CODART en voor (de toekomst van) het werk van

de conservator. Het panel kwam in 2022 twee keer bijeen. Er werd over vele onderwerpen van gedachten gewisseld, zoals verschillende tentoonstellingen, nieuwe collectieopstellingen, verschillen in omgang van het thema diversiteit en inclusie tussen de VS en Canada en Europa, het mentorprogramma van CODART, de gezamenlijke bijeenkomst met HNA in juni in Amsterdam, het programma van het CODART congres in Antwerpen en de weergave van leden op de CODART website (aanpassingen profielafbeeldingen).

Bij de selectie van de leden is gelet op geografische diversiteit en allen hebben affiniteit of ervaring met het onderwerp.

De leden zijn:

- Heather Hughes (voorzitter), *Kemper Assistant Curator of Academic Affairs and Exhibitions, Davis Museum at Wellesley College in Wellesley, Massachusetts, USA*
- Stephanie Archangel, *Junior conservator geschiedenis, Rijksmuseum Amsterdam*
- Aleksandra Janiszewska, *conservator, Muzeum Narodowe w Warszawie in Warsaw (Warszawa), Polen*
- Jun Nakamura, *Suzanne Andrée Curatorial Fellow in the Department of Prints, Drawings, and Photographs, Philadelphia Museum of Art in Philadelphia, Pennsylvania, USA*
- Suzanne van de Meerendonk, *Bader Curator of European Art, Agnes Etherington Art Centre, Queen's University in Kingston, Canada*
- Tom van der Molen, *conservator, Amsterdam Museum, Amsterdam*
- Anja Sevcik, *Hoofd Afdeling Barok Schilderkunst, Wallraf-Richartz-Museum & Fondation Corboud in Keulen, Duitsland*
- Bert Watteeuw, *conservator onderzoekscollecties, Rubenianum in Antwerpen*

Fair Practice Code

CODART leeft de principes geformuleerd in de Fair Practice Code na. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in het zorg dragen voor eerlijke betaling en het voortdurend streven naar kwaliteit en vertrouwen met betrekking tot arbeidsverhoudingen. CODART volgt de Museum CAO en honorariumrichtlijnen. Betaling van (freelance) medewerkers geschiedt indien er geen cao is, redelijk en eerlijk. Er is sprake van een transparante bedrijfsvoering waarbij kennis en expertise waar mogelijk worden gedeeld.

SAMENSTELLING BESTUUR, PERSONEEL & COMMISSIES

BESTUUR

- **Marjan Scharloo***,* Lid tot 22 april 2021, daarna voorzitter, sinds 01-10-16 tot 30-09-24 (niet herkiesbaar)
  Voormalig directeur Teylers Museum, Haarlem
  nevenfuncties: lid Raad van Toezicht Vfonds, lid Curatorium Teylers Leerstoelen Universiteit Leiden, lid benoemingscommissie Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen.

- **Renée Jongejan**, *Secretaris-penningmeester,* sinds 01-04-21 tot 01-04-25 (herkiesbaar)
  Tot 1 december 2022 zakelijk directeur Mauritshuis, Den Haag
  Nevenfuncties: bestuurslid Stichting Nest, Den Haag; bestuurslid (penningmeester) stichting Room with a View / Dries Verhoeven (tot najaar 2022); bestuurslid (penningmeester) stichting Golden Palace; bestuurslid stichting The One Minutes Foundation, Amsterdam (tot najaar 2022); bestuurslid Stichting Culturele Instellingen Den Haag; bestuurslid Haags Museumkwartier, Den Haag; Mentor Cultuur+Ondernemen, Mondriaan Fonds, Amsterdam

- **Nico Van Hout,** Lid, sinds 01-09-20 tot 01-09-24 (herkiesbaar)
  Hoofd collectieonderzoek en conservator schilderijen zeventiende eeuw, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen

- **Judith van Kranendonk**, Voorzitter tot 22 april 2021, daarna lid, sinds 01-04-13 tot 30-04-21 (niet herkiesbaar)
  Voormalig Directeur-generaal Cultuur en Media van het Ministerie van OCW
  Nevenfuncties o.a. vz Raad van Toezicht van Het Nieuwe Instituut te Rotterdam; Lid van het Bestuur van het Cobra Museum te Amstelveen; vz Raad van Toezicht van de Rietveld Academie te Amsterdam

- **Gautier Platteau**, Lid, sinds 01-01-21 tot 01-01-25 (herkiesbaar)
  Uitgever en partner bij Hannibal Books

De termijn van Judith van Kranendonk is bij bestuursbesluit d.d. 29 april 2021 tijdelijk verlengd om voldoende continuïteit in het bestuur te garanderen. In 2022 is de zoektocht voortgezet naar een opvolger, die, zoals nu verwacht wordt, in 2023 kan starten.
De vergaderingen (vier per jaar) vonden zowel digitaal als ten kantore van CODART in Den Haag plaats. Voorafgaand aan de vergaderingen van het Algemeen Bestuur komt het Dagelijks Bestuur (voorzitter en secretaris-penningmeester) ter voorbereiding bijeen met de directeur van CODART. Het bestuur ontvangt ieder kwartaal een kwartaalbericht en wordt zo voortdurend geïnformeerd.

PERSONEEL

Maartje Beekman, *directeur*	sinds 1 januari 2011 (0,89 fte) *(directeur per 1 maart 2019)*
Dennis Driessen, *webmaster*	sinds 1 november 2014 (0,78 fte) (0,89 fte sinds januari 2021)
Moos Engelbertink, *event manager*	sinds 12 oktober 2021 (0,89 fte)
Rosalie van Gulick, *coördinator publicaties en Friends of CODART*	sinds 1 april 2019 (0,67 fte) (0,89 fte sinds september 2020)
Ilse Mulder, *stagiaire congres*	1 februari tot 1 juni 2022 (0,67 fte)
Amke Schoenmaker, *stagiaire congres*	sinds 1 november 2022 (0,67 fte)
Molly Witman, *office manager en projectmedewerker sinds*	1 juni tot 1 oktober (0,44 fte) 1 oktober (0,67 fte)

COMMISSIES

CODART is een netwerkorganisatie, een platform als het ware, dat bestaat bij de gratie van haar leden. Zonder de leden geen CODART. Zodoende spelen de commissies een belangrijke rol binnen CODART. De leden leveren belangrijke inhoud voor alle activiteiten. In 2021 werd het Advisory Panel on Inclusion geïntroduceerd, een ad-hoc-panel met een andere status dan de permanente commissies, maar met een specifieke missie om te adviseren bij het implementeren van diversiteit en inclusie in de organisatie. Bij de samenstelling van alle commissies wordt met name gelet op geografische spreiding, man-vrouw verdeling en een goede vertegenwoordiging van alle specialisaties.

Programmacommissie
Adviseert over activiteiten en criteria toelating leden. Bestaat volledig uit leden van CODART:

- Quentin Buvelot, *senior conservator, Mauritshuis, Den Haag (voorzitter)*
- Marjan Debaene, *hoofd collectie-afdeling, M Leuven*
- Femke Diercks*, hoofd Toegepaste kunst, Rijksmuseum Amsterdam*
- Adam Eaker, *assistent conservator, Metropolitan Museum of Art, New York*
- Joris Van Grieken*, conservator Prenten en Tekeningen, Koninklijke Bibliotheek van België, Brussel*
- Stephan Kemperdick*, conservator Vroeg Nederlandse en Vroeg Duitse Schilderkunst, Gemäldegalerie, Staatliche Museen zu Berlin*
- Hanna Klarenbeek, *conservator Schilderijen, Prenten en Tekeningen, Paleis Het Loo, Apeldoorn*
- Micha Leeflang, *conservator middeleeuwen, Museum Catharijneconvent, Utrecht*

De commissie vergaderde vier keer in 2022. Hanna van Klarenbeek trad aan in mei 2022.

Websitecommissie
Adviseert over website-inhoud en website-projecten; deels leden van CODART, deels externe experts:

- Ellis Dullaart, *conservator oude Nederlandse en Vlaamse schilderkunst, RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, Den Haag (voorzitter)*
- Janneke van Asperen, *conservator Oude Meesters, Museum De Lakenhal, Leiden*
- Bart Fransen, *coördinator van het Studiecentrum Vlaamse Primitieven, KIK-IRPA, Brussel*
- Daan van Heesch, *Hoofd Prenten en Tekeningen, Koninklijke Bibliotheek van België, Brussel*
- Ebelien Pondaag, *consultant interactive media, UMC, Utrecht*
- Ruud Priem, *conservator beeldende kunst, Musée National d'Histoire et d'Art in Luxemburg, Luxemburg*
- Ilona van Tuinen, *conservator tekeningen, Rijksmuseum Amsterdam*

Ilona van Tuinen nam begin december afscheid in verband met het verstrijken van haar termijn. Janneke van Asperen en Daan van Heesch traden toe als nieuwe leden.

Redactie CODART*features*
Adviseert over de invulling van de artikelen voor CODART*features*. Bestaat geheel uit CODART-leden:

- Bart Cornelis, *conservator Nederlandse en Vlaamse Schilderkunst 1600-1800, The National Gallery, Londen*
- Jacquelyn Coutré, *Eleanor Wood Prince Associate Curator of European Painting and Sculpture before 1750, Art Institute of Chicago, Chicago*
- Anne van Oosterwijk, *Hoofd Collecties, Musea Brugge, Brugge*
- Ingmar Reesing, *conservator, Museum Gouda, Gouda*
- Cécile Tainturier, *conservator, Fondation Custodia, Collectie Frits Lugt, Parijs*

Namens het bestuur,

Marjan Scharloo, voorzitter

JAARREKENING 2022

BALANS per 31 december 2022
(na resultaatverdeling)

		31 december 2022		31 december 2021	
		€	€	€	€
ACTIVA					
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorderingen					
Vorderingen op debiteuren	1	-		-	
Overlopende activa	2	42.818		38.356	
			42.818		38.356
Liquide middelen	3		143.323		50.834
			186.141		89.190

		31 december 2022		31 december 2021	
		€	€	€	€
PASSIVA					
Eigen vermogen	4				
Algemene reserve	5	31.842		20.000	
Bestemmingsreserves	6	114.868		43.868	
			146.710		63.868
Kortlopende schulden					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	7	682		1.059	
Belasting en premies sociale verzekeringen	8	10.954		10.926	
Overige schulden	9	3.473		2.000	
Kortlopende overlopende passiva	10	24.322		11.337	
			39.431		25.322
			186.141		89.190

STAAT VAN BATEN EN LASTEN over 2022

		2022 Realisatie	2022 Begroting	2021 Realisatie
				€
Baten				
Directe inkomsten	12	121.061	85.500	69.816
Indirecte inkomsten	13	-	31.000	-
Subsidies	14	316.584	305.000	313.112
		437.645	421.500	382.928
Lasten				
Overige bedrijfskosten	15	354.803	421.500	330.334
Totale som van baten en lasten		82.842		52.594
Resultaatbestemming				
Algemene reserve		11.842		8.726
Continuïteitsreserve		10.000		
Bestemmingsreserve vernieuwing website		15.000		26.321
Bestemmingsreserve jubileumviering		46.000		17.547
		82.842		52.594

TOELICHTING op de STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2022	2021
12 Directe inkomsten	€	€
Ledenbijdragen	70.298	48.347
Bijdrage Friends of CODART Foundation - organisatiekosten	16.466	15.556
Jaarcongres	30.125	-
CODART*focus* deelnemersbijdragen	1.690	1.650
Boekverkoop Canonproject	2.482	4.263
	121.061	69.816
13 Indirecte inkomsten		
Donatie Friends of CODART Foundation	0	0
Bijdrage van derden, onder meer Friends	0	0
	0	0
14 Subsidies		
Subsidie Nederlandse overheid – OCW*	205.112	200.933
Loon- en prijsbijstelling OCW*	7.502	4.179
Subsidie Vlaamse Overheid	100.000	100.000
Incidentele publieke subsidies	2.870	3.000
Subsidies bijzondere activiteiten	1.100	-
Overige subsidies	-	5.000
	316.584	313.112
15 Overige bedrijfskosten		
Personeelslasten	250.718	260.173
Huisvestingskosten	16.286	2.400
Overige lasten	87.799	67.761
	354.803	330.334

**Subsidies van het OCW werden via het Rijksmuseum Amsterdam uitbetaald.*

Rapportage accountant

Een meer uitgebreide versie van de jaarrekening zoals deze is opgesteld door Administratiekantoor Visser&Visser Accountants en waarbij een samenstellingsverklaring is afgegeven, is op te vragen bij Stichting CODART. De verwijzingsgetallen in de tweede kolom van de Balans, de Staat van Baten en Lasten en in de Toelichting op de Staat van Baten en Lasten corresponderen met de getallen in de uitgebreide jaarrekening van Visser&Visser.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING en RESULTAATBEPALING

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister
Stichting CODART is feitelijk en statutair gevestigd op Koninginnegracht 15, 2514 AB te Den Haag en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 33304155.

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon
Stichting CODART is een internationale netwerkorganisatie voor conservatoren van Nederlandse en Vlaamse kunst in musea. Zij streeft naar het vergroten van de aandacht voor, het vermeerderen van kennis over en het verbeteren van de zichtbaarheid en de toegankelijkheid van het over de wereld verspreide museale erfgoed uit de Nederlanden voor een internationaal publiek. Dit vindt onder meer plaats door het organiseren van een jaarcongres, studiedagen (CODART*focus*) en het via de website aanbieden van een unieke bron van informatie voor conservatoren en andere geïnteresseerden in Nederlandse en Vlaamse kunst van voor het jaar 1800 over de hele wereld.

De locatie van de feitelijke activiteiten
Stichting CODART is feitelijk gevestigd op Koninginnegracht 15, 2514 AB te Den Haag.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld
De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor micro- en kleine rechtspersonen, waaronder specifiek RJk C1, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving, voor zover deze niet afwijken van de aanwijzingen in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Grondslagen

Vorderingen
Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen.

Liquide middelen
Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden
Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde

kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

De bepaling van het resultaat
Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Baten
Onder baten wordt verstaan de aan het verslagjaar toe te rekenen subsidiegelden alsmede de aan derden in rekening gebrachte bedragen voor geleverde prestaties.

Lasten
De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Prestatieoverzicht: CODART in cijfers 2012-2022

Leden en activiteiten	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Aantal leden	554	580	569	573	572	565	561	531	536	520	511
Aantal associates	84	92	98	87	80	73	73	48	53	64	73
Aantal Institutional Members[i]	-	-	-	-	8	17	20	19	31	42	49
Aantal vertegenwoordigde landen	40	40	41	41	41	40	41	41	40	39	40
Aantal deelnemers congres[ii]	135	140	136	122	136	113	137	106	x	x	104
Aantal op het congres vertegenwoordigde landen	23	24	20	21	24	17	17	15	x	x	14
Aantal deelnemers studiereis of CODART*focus*[iii]	28	87	42	78	115	90	129	74	26	31[iv]	36[v]
Aantal deelnemers online CODART*focus*	-	-	-	-	-	-	-	-	635	147	140
Aantal op studiereis/focus vertegenwoordigde landen	8	9	13	12	13	10	15	10	5	6	7
Website en notification service											
Gemiddeld aantal websitebezoeken per dag	900	750	800	890	800	690	630	729	707	731	797
Aantal verstuurde nieuwsberichten	154	134	122	136	134	120	130	141	129	180	147
Aantal verstuurde e-mail notifications	220	204	159	226	229	238	247	187	174	181	222
Aantal abonnees e-mail notification service	1.923	2.248	2.272	2.573	2.387	2.952	2.944	2.699	3.091	3.056	3.266
Aantal abonnees News[vi]	2.298	2.603	2.613	2.819	2.769	3.287	3.269	2.916	2.884	3.040	3.467
Publicaties											
Aantal publicaties/ gepubliceerde CODART*features*[vii]	2	2	2	2	1	1	1	4	12	12	12
Aantal lezers CODART publicaties[viii]	2.800	9.920	15.809	19.803	32.654	22.066	12.516	15.788	16.582	15.241	17.420
Aantal abonnees CODART*features*[ix]	-	-	-	-	-	-	2.972	2.761	2.972	3.069	3.246
Aantal lezers Curator in the Spotlight[x]	-	-	-	-	-	-	-	-	1.222	5.893	5.940
Aantal verkochte Canon boeken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.804	1.907
Sociale media											
Aantal vind-ik-leuks Facebook	657	1.048	1.525	2.063	2.576	2.907	3.181	3.336	3.497	3.770	4.322[xi]
Aantal volgers Twitter	1.321	1.835	2.203	2.487	2.704	2.947	3.128	3.238	3.410	3.531	3.653
Aantal volgers LinkedIn	319	560	910	1.329	1.477	1.517	1.692	2.286	2.524	2.890	3.353
Aantal volgers Instagram	-	-	-	-	-	-	-	482	1.003	1.552	1.898

Video's op de CODART website

Online CODART*focus* bijeenkomsten	**Aanmeldingen**	**Deelnemers**	**Kijkers nadien**
CODART*focus* A Virtual Visit to the CNA in Boston	104	75	112
CODART*focus* The Tudors	72	65	35

CODART 23 congres opnames:	**Kijkers**
Micha Leeflang (lezing)	32
Annika Williams (lezing)	42
Daniëlle Kisluk-Grosheide (lezing)	19
Bert Watteeuw (case study)	62
Thijs Boers (case study)	15
Stephan Kemperdick (case study)	40
Margriet van Eikema Hommes (case study)	19
Totaal congres	*229*

Canon video's gepubliceerd in 2022	**Kijkers**	**Beschikbaar sinds**
Enclosed Garden – Hannah Iterbeke	779	9 februari 2022
Anthony van Dyck's Iconographie – Joris Van Grieken	480	20 juli 2022
The Last Supper by Dieric Bouts – Peter Carpreau	904	11 augustus 2022

Canon video's gepubliceerd in 2021	**Kijkers**	**Beschikbaar sinds**
A Pair of Wedding Gloves in the Rijksmuseum	1.460	september 2021
The Spinario by Jan Gossart	1.157	april 2021
Dollhouse of Sara Rothé with Marrigje Rikken	1.115	oktober 2021
Saint George Altarpiece by Jan Borman	304	oktober 2021

Friends of CODART – Coffee with a Curator in 2022 *alleen aangeboden aan Friends*	**Deelnemers**	**Terugkijkers[xi]**
Ariane van Suchtelen – In Full Bloom	14	3
Jeroen van der Vliet – Willem van de Velde & Son	17	0
Christien Melzer – Maarten van Heemskerck's sketchbooks	12	4
Pieter Roelofs – Vermeer exhibition at the Rijksmuseum	15	1
Alexandra Libby – Vermeer's Secrets at the NGA	17	0

[i] Vanaf 2016 kunnen musea CODART ondersteunen door Institutional Member te worden en een jaarlijkse bijdrage van €1.000,- te doen.
[ii] Het maximum aantal deelnemers werd in 2009 op 140 gesteld. Hieraan is sindsdien vastgehouden.
[iii] Aantal "meereizende" conservatoren. Conservatoren ontvangende instellingen niet meegeteld.
[iv] Het aantal betreft de CODART*focus* Aachen; de enige 'fysieke' focus die we in 2021 konden organiseren.
[v] Het aantal betreft de CODART*focus* Leuven, de enige fysieke focus die plaats vond in 2022.
[vi] Vanaf 2016 worden alleen de geabonneerde e-mailadressen geteld. In voorgaande jaren werden ook abonnees meegeteld die zich voor de service hadden afgemeld. In 2019 is het bestand opgeschoond.

[vii] Het aantal in 2019 staat voor drie artikelen in CODART*features* plus de publicatie Celebrating Gerdien (7 artikelen). T/m 2012 betreft het edities van de Courant, daarna tot 2019 van het eZine.
[viii] Tot en met 2012 betreft het de oplage van de CODART Courant. Van 2012 tot en met oktober 2019 betreft het aantallen bezoekers van het CODART eZine, inclusief de bijzondere publicatie *Celebrating Gerdien* in maart 2019. Vanaf oktober 2019 betreft het aantallen bezoekers van de CODART*features*.
[ix] Voorheen aantal abonnees op berichtenservice van het eZine. Deze zijn overgenomen bij de overgang naar CODART*features* in 2019. Eerdere jaren is aantal niet vastgelegd.
[x] Aantal lezers van de CITS is eerder niet bijgehouden en opgenomen in dit overzicht. In 2020 is het aantal bezoekers vermeld van de vier artikelen van dat jaar. In 2021 werden vier artikelen gepubliceerd in deze rubriek en worden alle unieke bezoekers aan deze rubriek geteld.
[xi] Vanaf 2022 wordt het aantal volgers vermeld in plaats van het aantal vind-ik-leuks. Facebook toont het aantal vind-ik-leuks enkel nog in duizendtallen.
[xii] De laatste twee video's worden begin januari 2023 pas gedeeld met alle vrienden.

Thanks to our benefactors

Institutional Members

Amsterdam Museum
Centraal Museum, Utrecht
Dordrechts Museum, Dordrecht
Drents Museum, Assen
Fondation Custodia, Collection Frits Lugt, Paris
Fries Museum, Leeuwarden
Groninger Museum, Groningen
Harvard Art Museums, Cambridge
J. Paul Getty Museum, Los Angeles
King Baudouin Foundation, Brussels
Kunsthaus, Zürich
Kunsthistorisches Museum, Vienna
M Leuven
Mauritshuis, The Hague
Metropolitan Museum of Art, New York
Musée National d'Histoire et d'Art, Luxembourg Musea Brugge
Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam
Museum Catharijneconvent, Utrecht
Museum De Lakenhal, Leiden
Museum of Fine Arts, Boston
Museum Het Rembrandthuis, Amsterdam
Museum Het Valkhof, Nijmegen
Museum Hof Van Busleyden, MechelenMuseum Prinsenhof, Delft
Museum voor Schone Kunsten, Ghent
Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design, Oslo
Nationalmuseum, Stockholm
Nivaagaards Malerisamling, Nivå
Patrimonio Nacional, Madrid
Prentenkabinet Universiteit Leiden
Rijksmuseum, Amsterdam
Rijksmuseum Twenthe, Enschede
Royal Łazienki Museum, WarsawRoyal
Royal Library of Belgium, BrusselsH
Het Scheepvaartmuseum, Amsterdam
Staatliches Museum Schwerin
Städel Museum, Frankfurt
Stedelijk Museum Alkmaar
Stedelijk Museum Breda
Szépművészeti Múzeum, Budapest
Van Gogh Museum, Amsterdam
Vlaamse Kunstcollectie
Zamek Królewski w Warszawie, Warsaw

Patrons

Stein Berre
Luc Bertrand
E.G. Blee-Goldman
Brian Capstick
Joost and Françoise Commandeur-Duynstee
Mr. and Mrs. J A de Gier
Jazzy de Groot
Dorien ter Haar
Johnny Van Haeften
Henrik and Marianna Hanstein, Cologne
Roman Herzig
Benjamin Jarry
David Koetser
The Kremer Collection
David Lainé
Amb. J. William Middendorf II
Filip Moerman and Tracy Xu
Baudouin du Parc
Zuzana Trepková Paternostro
Joseph and Jana Roussel
Onno and Renée Ruding-Hekking
Michiel Scherpenhuijsen Rom en Emilie Gordenker
Jacques en Gien Schraven
Onno van Seggelen
Eric Turquin
Axel Vervoordt NVThe We
The Weiss GalleryThe Weiss Gallery
Bernard Wientjes and Titia VellengaI
Ineke Wolf

Patrons for Life

George Abrams
Bijl-Van Urk B.V.
Broere Charitable Foundation
Michel Ceuterick
Coll & Cortés Ltd.
Bob Haboldt
Fergus Hall
Hoogsteder & Hoogsteder
The Leiden Collection
Thomas Leysen
Tijo and Christine van Marle
Rose-Marie and Eijk de Mol van Otterloo
Marnix Neerman
Elsbeth van Tets
Rob Vellekoop
Matthew and Susan Weatherbie

Benefactors

Friends of CODART Foundation
Flemish Government
Dioraphte Foundation
Mondriaan Fund
Netherlands Ministry of Education, Culture and Science
Netherlands Ministry of Foreign Affairs
Prince Bernhard Cultural Foundation

Business Sponsors

BRAFA Art Fair
Nicholas Hall
Galerie Lowet de Wotrenge, Antwerpen
Salomon Lilian
Sotheby's
TEFAF (The European Fine Arts Fair)
Tomasso

Ministry of Education, Culture and Science of the Netherlands

Flanders State of the Art

RIJKS MUSEUM